

RETSENSIOON INGLISE KEELE ÕPPEKOMPLEKTILE *I LOVE ENGLISH 5*

Ülle Kurmi ja Ene Sooleppa õppekomplekt *I Love English 5* on samanimelise seeria uus osa, mis on loogiliseks järjeks 2015. aastal ilmunud komplektile *I Love English 4*. Õppekomplekt koosneb õpikust, töövihikust, laserplaadist kuulamisülesannetega, kontrolltööde kogumikust ja õpetajaraamatust ning on mõeldud kasutamiseks A-võõrkeele õpikuna 7. klassile.

Õpikus on 20 õppeühikut, millest iga viies õppeühik (*Show what you know*) sisaldab materjali, mis on mõeldud kordamiseks ja õpitu kinnistamiseks. Kordavas õppeühikus esineb minimaalselt uut sõnavara ja keelendeid, kuid see annab hea võimaluse õpilase eneserefleksiooniks. Õppekomplekti ülevaade õpiku alguses kirjeldab õpitavat ning seal antud teemad vastavad kehtivale võõrkeelte ainekavale (vt Lisa 1). Ülevaade sisaldab ka õppeühiku olulisema sõnavara, vestlusteemade ja keeleteadmiste kirjeldust, millele on lisatud kirjutamise teemad. Õpiku lõpus on sõnastikud (õppeühikute kaupa ja tähestikuline) ning ebareeglipäraste verbide ja ajavormide moodustamise reeglid. Igapäevases töös on praktiseeriva õpetaja jaoks oluline ka õpetajaraamatu olemasolu, kuhu on koondatud õpiku ja töövihiku harjutuste lahendused ja kirjutamise näidised ning helikirjad. Lisaks on heaks tavaks koostada veebis leitav juhendmaterjal õpetajatele, mis on abiks aine- ja töökavade koostamisel.

Õppetükid kajastavad laia teemavaldkonda, näiteks Unit 1: suvi ja puhkus; Unit 2: kirjandus; Unit 3: kombed; Unit 4: viikingid; Unit 6: tööelu; Unit 7: ilm; Unit 8: jõulud; Unit 9: meelelahutus; Unit 11: London; Unit 12: ennustamine; Unit 13: vaatamisväärsused; Unit 14: vesi; Unit 16: Iirimaa; Unit 17: aed; Unit 18: toit; Unit 19: tulevik. Loetletud teemad on seotud õppekavas antud kõnearendus-, lugemis-, kuulamis-, ja kirjutamisteemadega. Õppekomplekti materjalide koostamisel on arvestatud põhikooli riiklikus õppekavas sätestatud õppe- ja kasvatustegevuse eemärke. Õppekomplekt toetab kõikide üldpädevuste arendamist kõigi osaoskuste ülesannete kaudu. Autorid on käsitletud järgmisi üldpädevusi arendavaid teemasid: kultuuri- ja väärtuspädevus (*Books*- Unit 2, *Vikings*- Unit 4, *Christmas*- Unit 8, *London*- Unit 12, *Big Wheel*- Unit 13, *Water*- Unit 14; *Ireland* -Unit 16, *Garden* – Unit 17; *Fish and chips*- Unit 18); sotsiaalne ja kodanikupädevus (*Manners*- Unit 3, *Vikings*- Unit 4, *Work*- Unit 6; *Christmas*- Unit 8, *Entertainment*- Unit 9, *Big Wheel*- Unit 13, *Garden*- Unit 17); enesemääratluspädevus (*Summer*- Unit 1, *Books*- Unit 2, *Manners*- Unit 3, *Work*- Unit 6; *Entertainment*- Unit 9; *Fish and chips*- Unit 18); matemaatika, loodus- ja tehnoloogiaalane pädevus (*Summer*- Unit 1, *Manners*- Unit 3, *Vikings*- Unit 4, *the Weather*-

Unit 7, Unit 10, *Water*- Unit 14, *Ireland*- Unit 16, *Fish and chips*- Unit 18); ettevõtlikkuspädevus (*Work*- Unit 6, *Entertainment*- Unit 9, *London*- Unit 11, *Ireland*-Unit 16); digipädevus (*Vikings*- Unit 4, *the Weather*- Unit 7, *London*- Unit 11, *Superstitions*-Unit 12, *Ireland* -Unit 16). Õpipädevuste kujundamise ja suhtluspädevuste arendamisega tegeldakse kõikides õppetükkides. Kiitust väärib mitmete digipädevust arendavate teemade ja ülesannete lülitamine nii õpiku kui ka töövihiku materjalidesse.

Selles õppekomplektis on autorid jätkanud ainetevaheliste seoste loomist ning jälginud ainekavas ettenähtud õppeainete lõimumise põhimõtet. Ühe sellisena võimalusena on õpikus kasutatud kultuuriklippe (*Culture flash*), kuid lõimumist toetavad paljud osaoskuste ülesanded. Autorid on jätkuvalt pidanud oluliseks inglise keelt kõnelevate maade kultuuri seostamist ja võrdlemist Eesti omaga. Näited inglise keeles õpitava lõimumise kohta teiste ainevaldkondadega on järgmised: keel ja kirjandus (*Books* - Unit 2, *Manners*- Unit 3, *Work*-Unit 6, *the Weather*- Unit 7, *Entertainment*- Unit 9, *Big Wheel*- Unit 13, *Ireland*- Unit 16, *Garden*- Unit 17); võõrkeeled (*Vikings*- Unit 4, *Ireland*- Unit 16); matemaatika (*Vikings*- Unit 4, *the Weather*- Unit 7, *Big Wheel*- Unit 13 ja *Ireland*- Unit 16, *Garden*-Unit 17); loodusained (*Summer*- Unit 1, *Manners*- Unit 3, *the Weather*- Unit 7, *Water*- Unit 14, *Ireland*- Unit 16, *Garden*- Unit 17); sotsiaalsained (*Manners*- Unit 3, *Vikings* – Unit 4, *Christmas*- Unit 8, *London*- Unit 11, *Ireland*- Unit 11, *Future*- Unit 19); kunstiained (*Manners* – Unit 3, *Vikings*-Unit 4, *the Weather*- Unit 7, *Christmas*- Unit 8, *Entertainment*- Unit 9, *Superstitions*- Unit 12); tehnoloogia (*Work*- Unit 6, *Fish and chips*- Unit 17, *Future*- Unit 19), kehaline kasvatus (*Superstitions*- Unit 12, *Fish and chips*- Unit 18).

Lisaks lõimimisele teiste õppeainetega ja erinevate üldpädevuste arendamisele pööratakse tähelepanu ka kõikidele õppekava läbivatele teemadele: elukestevõpe ja karjäär (Unit 6); keskkond ja jätkusuutlik areng (Unit 1, 7, 8, 14, 17); kodanikualgatus ja ettevõtlikkus (Unit 6, 8, 9, 11, 18); kultuuriline identiteet (Unit 1, 4, 7, 8, 9, 12); teabekeskkond (Unit 10, 18); tehnoloogia ja innovatsioon (Unit 4, 18, 19); tervis ja ohutus (Unit 1, 18, 19); väärtused ja kõlblus (Unit 2, 3, 4, 8, 17, 19). Kuna õppekomplekti ülesandeks peaks olema kõikide osaoskuste (lugemine, kirjutamine, kõnelemine, kuulamine) arendamine, siis järgnevas analüüsis on vaadeldakse õppekomplekti osaoskuste, sõnavara ja keeleteadmiste arendamise kaupa.

Kuulamisoskuse arendamine

Kuulamisülesanded on tihedalt seotud vastava õppeühiku temaatikaga, sageli ka lugemistekstiga ning võivad esineda nn järjejutuna. Laserplaadil on ka erinevad harjutused ja dialoogid kõnelemisoskuse arendamiseks. Lisaks kasutatakse kuulamisülesandeid häälduse harjutamiseks, ülesannete õigsuse kontrolliks ja kõnelemise näidistena. Funktsionaalse kuulamisoskuse arendamiseks kasutatakse põhikooli lõpueksamile iseloomulikke ülesandeid, kus kuuldu põhjal tuleb täita lüngad, otsustada väidete õigsuse üle, valida õige vastus ja leida, kes räägib. Lisaks on ülesanded, kus tuleb lauseosi ühendada, lauseid parandada, valida õiged lause lõpud, täiendada jooniseid, kaarti ja kirjutada etteütlust ning arvutada. Õpiku autorid on kasutanud nii kuulamiseelseid, -aegseid kui ka -järgseid ülesandeid, seetõttu tuleb mitmeid tekste kuulata korduvalt erinevate ülesannete täitmiseks. Kuulamisülesannete tüübid varieeruvad ja annavad võimaluse arendada nii funktsionaalse kuulamise kui ka hääldusoskust. Kuna salvestamisel on kasutatud inglise keelt emakeelena rääkivaid lapsi ja täiskasvanuid, siis annab see õpilastele võimaluse harjuda loomuliku kõnetempo ja hääldusega. Antud ülesanded võimaldavad arendada õpilaste kuulamisoskust Euroopa keeleõppe raamdokumendis ettenähtud B1.1 taseme suunas, kus õpilane saab aru vahetus suhtlussituatsioonis kuuldust tuttavalt igapäevaeluga seotud teemal ning mõistab tele- ja raadiosaadete ning filmide sisu, kui teema on tuttav ja pakub huvi ning pilt toetab heliteksti ning lisaks räägitakse loomuliku tempoga selge hääldusega.

Lugemisoskuse arendamine

Lugemisoskuse arendamiseks kasutatakse tekstitüüpidega põhiliselt autorite poolt loodud tekste ja dialooge, kuid ka kohandatud teabetekste ning autentseid ilukirjanduslikke tekste, mis tutvustavad tuntud ingliskeelseid autoreid. Õppetükid algavad enamasti tarkuseterade, naljade või luuletusega, mis aitavad mängulisemalt siseneda uude teemasse ja tutvustavad ka uut sõnavara. Tekstitüüpidega on kasutatud palju erinevaid variante: nalju, ütlushi, kirjeldusi, postkaarte, e-kirju, blogi ja viktoriine. Kiitust väärivad nii autorite püüed tutvustada õpilasi kirjandusklassikaga kui ka noortepäraste tekstide ja teemade lisamine. Lugemisülesandele eelnevalt püütakse välja selgitada juba olemasolevad teadmised ning tutvustatakse uut sõnavara ja keelendeid, mis loovad baasi ladusaks loetu mõistmiseks ning seoste loomiseks. Autorid kasutavad selles õppekomplektis palju lugemisülesandeid, mis on tavapärased ka põhikooli lõpueksamis, näiteks lõikude pealkirjastamist, väljendite sobitamist teksti, väidete õigsuse kontrollimist, aga ka küsimustele vastamist, lõikude järjestamist, õigete lausete

leidmist. Lugemisjärgsete ülesannetena kasutatakse lausete ühendamist, lünkade täitmist, küsimuste ja lausete moodustamist, ümberjutustamist ja ka arutelu tekstiga seotud teemadel. Õpikus on mitmeid harjutusi, kus tekstist tuleb leida näiteid erinevate keele struktuuride ja sõnavara kohta. Autorid on pööranud suurt tähelepanu võimalusele kujundada läbi tekstide õpilaste väärtushinnanguid ja hoiakuid ühtlasi arendada õpilastes sõbralikkust, sallivust ja viisakust. Antud ülesanded võimaldavad arendada õpilaste lugemisoskusel liikuda Euroopa keeleõppe raamdokumendis ettenähtud B 1.1 taseme suunas, kus õpilane loeb ja mõistab mõne leheküljelisi lihtsa sõnastusega faktipõhiseid tekste, jutustavat laadi teksti põhiideed ning suudab jälgida sündmuste arengut. Lisaks suudab leida vajalikku infot teatmeteostest ja internetist.

Kõnelemisoskuse arendamine

Autorid on pööranud suurt tähelepanu suhtlemisoskuse arendamisele ning need ülesanded on tihedalt seotud lugemis- ja kuulamisülesannete teemadega ja järgivad õppekavas püstitatud eesmärgi. Igas õppeühikus on selleks piisavalt ülesandeid individuaalseks ja paaristööks, paljudes õppetükkides ka rühmatööks. Õppekomplektis on ülesandeid, mis pakuvad võimalusi võõrkeeles suhelda, koostada dialooge ja teha intervjuusid, koostades viimaste kohta ka suulise kokkuvõtte. Sageli kasutatakse ka tekstide ümberjutustamist või vabalt rääkimist vastaval teemal (*talk about*), kuid alati õpilasele on abiks kava, pildiline tugi või antud lause algused või vajalikud väljendid. Lisaks kasutatakse kõnelemisoskuse arendamiseks küsimustele vastamist, võrdlemist, kirjeldamist, erinevuste leidmist, arutelu, arvamuse avaldamist ja rollimänge. Selles õppekomplektis on toodud eraldi esile väljendid (*key phrases*), mida vastava teema juures kasutada ning on hea ettevalmistus iseseisvaks toimetulekuks keelekeskkonnas. Mitmetes õppetükkides pööratakse ka eraldi tähelepanu hääldusele seda nii kuulamise ja kordamise kui ka hääldusmärkide kinnistamise ülesannetega. Lisaks kuulamisülesandena antud kahekõnedele, näidistele ja ütlustele on õpilastel võimalus tutvuda Briti ja Ameerika inglise keele erinevustega. Antud ülesanded võimaldavad arendada õpilaste kõnelemisoskust B 1.1 keeletaseme suunas, kus õpilane oskab lihtsate seostatud lausete rääkida oma kogemustest ja kavatsustest ning suudab lühidalt põhjendada oma seisukohti ning on võimeline ühinema vestlusega ja avaldama arvamust. Õpilane kasutab õpitud väljendeid ja lausemalle õigesti, kuid spontaanses kõnes võib esineda vigu, samas on hääldus selge ja kõne ladus.

Kirjutamisoskuse arendamine

Kirjutamisoskuse arendamiseks annab käesolev õppekomplekt mitmeid võimalusi. Enamasti alustatakse lausete lõpetamisega ja lünkade täitmisega, kus saab kasutada õpitud keelendeid ja sõnavara ning lõpetatakse antud informatsiooni või väljendite põhjal tekstide koostamisega. Enamus kirjutamisülesandeid on töövihikus, kus tuleb vastata küsimustele, kasutada uut sõnavara ja väljendeid, täita tabelleid ja joonised ning kirjeldada neid. Õppekomplekt pakub hulgaliselt võimalusi nii e-kirja, blogi sissekande, erinevate kaartide, plakatite, kirjelduste, nõuannete ja ülevaadete koostamiseks. Ülesannete puhul, kus tuleb kirjutada mingil teemal algusega (*write about*) on antud ette kava või väljendid, mida peaks kasutama. Mitmetesse ülesannetesse on lõimitud ka kunstioskused, mida läheb tarvis plaanide joonistamisel ja plakatite koostamisel. Kirjutamisoskuse arengule aitavad kaasa ka tõlkeharjutused ja sõnade järjestamine lauseteks. Eelpool nimetatud ülesannete tüübid annavad võimaluse ka sõnavara ja keelestruktuuride kinnistamiseks. Antud ülesanded võimaldavad arendada õpilaste kirjutamisoskust Euroopa keeleõppe raamdokumendis ettenähtud B 1.1 tasemele, kus õpilane oskab kirjutada õpitud teemadel lühikesi jutustavat laadi tekste, milles väljendab oma tundeid, mõtteid ja arvamusi ning koostab erinevaid tarbetekste.

Sõnavara õpetamine

Sõnavara õpetamisel kasutavad autorid põhimõtet, et võõrkeelt õpitakse siiski emakeele baasil, mida toetab mahukas sõnastik uue sõnavaraga. Autentsetes tekstides esineb ka sõnavara, mida sel keeleoskuse tasemel ei ole tarvilik ära õppida, vaid need on vajalikud arusaamiseks. Õpikus on selline sõnavara välja toodud nii lehekülje all, kus nad esinevad, kui ka sõnastikus vastava õppeühiku lõpus joone all. Kasutatav sõnavara on laialdane, tänapäevane ja teemakohane ning katab erinevate osaoskuste arendamise vajadused. Uus sõnavara ja väljendid on kasutuses mitme õppetüki lõikes nii õpikus kui töövihikus, mis võimaldab neil paremini kinnistuda. Sagedased on ülesanded, kus tuleb leida eestikeelsele sõnale või väljendile ingliskeelne vaste ning lünkade täitmine. Kasutatakse veel tõlkimist, sõnade ja väljendite sobitamist omavahel ja pildiga, sõnade tähenduse seletamist, rühmitamist ja selle valiku põhjendamist. Lisatud illustratsioonid annavad võimaluse tähenduse mõistmiseks, uue sõnavara paremaks omandamiseks ja kinnistamiseks. Mitmes peatükis on pööratud eraldi tähelepanu sõnade tuletamisele ja ühendverbide (*phrasal verbs*) kinnistamisele ja süstematiseerimisele. Õpilastele on eriti meelepärased nii õpikusse kui ka töövihikusse lisatud erinevad mängud, ristsõnad ja mõistatused. *I Love English 5*

õppekomplektis tegeldakse süstemaatilisemalt õpilaste sõnavara laiendamise ja kinnistamisega ning hääldusoskuse arendamisega.

Keele struktuuride õpetamine

Keele struktuurid on õppekomplektis esitatud loogiliselt ja süstemaatiliselt, illustreerides neid erinevate skeemide ja tabelitega. Uued teemad on sageli esitatud esmalt õpikus, mille järgnevad kinnistavad harjutused õpikus ja töövihikus. Õpilasi suunatakse mõistma ja looma grammatilist struktuuri. Esindatud on enamuse III kooliastme ainekavas ettenähtud teemad (vt Lisa 2). Kuid autorid on lisanud tutvustavalt teemasid, mida ainekava otseselt ei sätesta, näiteks küsijätkud, mäarsõnade liigitus. Kuigi retsensendile tundub, et umbisikulise tegumoe õppimine võib kulgeda vaevaliselt, siis õnneks loovad autorid sammhaaval läbi mitme õppeühiku liikudes võimaluse uue keele struktuuri kinnistumiseks. Grammatilise süsteemi loomiseks on oluline eestikeelne tugi, milleks on kokkuvõtivate õppetükkides toodud korralikud eestikeelsed selgitused paralleelselt inglisekeelsete grammatiliste mõistetega. Ajavormide teema kokkuvõtteks on õpiku lõpus nende moodustamise reeglite kogumik koos näidetega ning nende kinnistamiseks ja kordamiseks on töövihikus sageli kinnistavaid harjutusi. Autorite püüd kasutada ka keeleõpetuse ülesannetes uut sõnavara ja teiste osaoskuste teemasid on samuti märkimisväärne, sest aitab luua seoseid keele kui suhtlusvahendi ja grammatilise süsteemi vahel. Antud materjalile tuginedes on võimalik jõuda B 1.1 keeleoskuse tasemele, kus õpilane oskab õigesti kasutada tüüpkeelendeid ja moodustusmalle ning kasutab tutavas olukorras grammatiliselt üsna õiget keelt, milles võib märgata emakeele mõju

Kokkuvõte

Õppekomplekt *I Love English 5* annab võimaluse õpilasel arenda kõiki osaoskusi (lugemine, kirjutamine, kõnelemine, kuulamine), süstemaatiliselt tegeldakse ka sõnavara ning keele struktuuride õpetamise ja kinnistamisega. Kuna riiklik õppekava näeb ette, et 7. klassi lõpus peaks õpilane liikuma B 1.1 keeletaseme suunas, aga 7. klass on alles kolmanda kooliastme algus, siis kõik nõutud keelendid ja läbivad teemad põhjalikku käsitlemist veel ei leia, küll aga kinnistatakse mitmeid eelnevatel aastatel õpituid. Õppematerjal on nii temaatiliselt kui ka meetoodiliselt loogiliselt koostatud ja kirjutatud ladusas inglise keeles pakkudes õpilastele võimalikult kaasaegset ja laialdast sõnavara ning tegeledes teemadega, mis on eakohaselt huvipakkuvad. Õppekomplekt võimaldab ka erinevate ainevaldkondade lõimumist ja sisaldab põhikooli õppekavas esinevaid läbivaid teemasid. Autorid kasutavad õpitava illustreerimiseks

ja selgitamiseks piisavalt tabelleid, skeeme, illustratsioone ja erinevaid värvilahendusi ning suunavad ka õpilasi kasutama erinevaid võtteid sõnavara ja keele struktuuride omandamiseks. Erinevaid mängud ja nuputamisülesanded võimaldavad mängulist kordamist ja kinnistamist. Õpikus ja töövihikus esitatud faktid on tõesed ja kasutatud tekstide sisu annab võimaluse väärtushinnangute ja üldpädevuste kujundamiseks. Õpiku koostamisel on arvestatud Euroopa keeleõppe raamdokumendis ettenähtud B 1.1 keeleoskuse taset.

Ülle Kurmi ja Ene Sooleppa õppekomplekt *I Love English 5* vastab inglise keele ainekavale ning sobib kasutamiseks üldhariduskooli 7. klassis.

27. juuni 2016

Ingrit Tera
Tartu Forseliuse Kooli vanemõpetaja

LISA 1. Kõnearendus-, lugemis-, kuulamis-, ja kirjutamisteemad

Järgnevasse tabelisse on märgitud õppetükid, kus põhjalikumalt tegeldakse antud teemadega.

Võõrkeele ainekava 7.- 9. klassile	<i>I Love English 5</i>
Mina ja teised- võimed, tugevad ja nõrgad küljed; inimestevahelised suhted, viisakusreeglid, koostöö ja teiste arvestamine.	Unit 3, 5, 9, 10, 11, 12, 15, 17
Kodu ja lähiümbrus- perekondlikud sündmused ja tähtpäevad; kodukoha vaatamisväärsused ja nende tutvustamine.	Unit 8, 14, 16
Kodukoht Eesti – loodus ja looduskaitse; keskkonnahoidlik ja -säästlik käitumine; elu linnas ning maal; Eesti vaatamisväärsused.	Unit 3, 7, 14, 16
Riigid ja nende kultuur- õpitava keele kultuuriruumi kuuluvad riigid ja nende lühiiseloostus, tuntumate riikide nimed, rahvad, keeled	Unit 1, 2, 4, 7, 8, 9, 11, 16
Igapäevaelu. Õppimine ja töö- tervislik eluviis ja toitumine, suhtlemine teeninduses, turvalisus; õpioskused ja harjumused, edasiõppimine ning kutsevalik.	Unit 1, 6, 13, 17, 18, 19
Vaba aeg- – kultuuriline mitmekesisus; kirjandus ja kunst, sport, erinevad meediavahendid ning reklaam.	Unit 1, 2, 3, 7, 9, 13, 19, 20

LISA 2. Keeleteadmised. Järgnevasse tabelisse on märgitud õppetükid, kus põhjalikumalt tegeldakse antud teemadega.

Keele struktuurid 7.- 9. klassi inglise keele ainekavas	<i>I Love English 5</i>
<p>Lauseõpetus Põimlauseid; fraaside ja lausete ühendamine; <i>it /there</i> lause algul; tingimuslauseid (I–III tüüp); kaudne kõne (aegade ühildumine, küsimused, korraldused, palved); kokku- ja lahkukirjutamise põhijuhud; kirjavahemärgid (jutumärgid); sõnade poolitamise põhireeglid (liitsõnad); alistavad sidesõnad (<i>however, though</i>).</p>	<p>Unit 1, 4, 5, 8, 17,18 Unit 7, 12, 17 Unit 7, 12, 17</p>
<p>Tegusõnad Harvemini esinevad ebareeglipärased tegusõnad; isikuline tegumood (<i>Past Perfect, Present Perfect Continuous</i>); umbisikuline tegumood (<i>Present Simple / Past Simple</i>); modaalteigusõnad (<i>have to, ought, should, would</i>); tuleviku väljendamise erivõimalused; tarind <i>to+i</i> nfinitiiv, <i>ing-</i> vorm</p>	<p>Unit 1, 5, 10, 13 Unit 11, 13, 15 Unit 4, 5, 6, 8, 10, 11, 13, Unit 8 Unit 19, 20 Unit 12</p>
<p>Nimisõnad Ainsuslikud ja mitmuslikud nimisõnad; liitnimisõnad; artikli kasutamine isikunimedega ja geograafiliste nimedega; väljendid artiklitega ja ilma</p>	<p>Unit 14 Unit 11, 16</p>
<p>Omadussõnad Omadussõnade kasutamine rahvusest ja kodakondsusest kõneldes; eritüvelised võrdlusastmed (<i>old-elder</i>); <i>enough/too</i>+omadussõna; omadussõna nimisõna funktsioonis (<i>the poor</i>).</p>	<p>Unit 2, 4, 9</p>
<p>Asesõnad Umbmäärased asesõnad (<i>either, neither</i>); umbisikulised asesõnad (<i>it, there</i>).</p>	<p>Unit 2, 13</p>
<p>Eessõnad Enam kasutatavad eessõnalised väljendid (<i>take part in, look forward to</i>); eessõnad viisimäärustes (<i>with, without</i>).</p>	<p>Unit 17</p>
<p>Arvsõnad Protsent; aritmeetilised põhitehted; kümnendmurrud; arvsõna „0” erinev lugemine</p>	<p>Unit 4, 7, 10, 12, 178</p>
<p>Määrsõnad Määrsõnade liigid ja võrdlemine; määrsõna koht lauses.</p>	<p>Unit 3</p>
<p>Sõnatuletus Liitsõnad; enam kasutatavad ees- (<i>re-, un-</i>) ja järelliited (<i>-ness, -ion, -ous</i>) nimi-, omadus-, tegusõnade moodustamiseks.</p>	<p>Unit 3, 4, 5, 6, 7, 14, 10, 15</p>

